

Programmabegroting 2022

15-11-2021

Duurzaamheid

Concerndirecteur: M.R.A. Cornelissen

Inleiding

Onze samenleving bevindt zich op een kantelpunt. Wereldwijde economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische crises hebben de kwetsbaarheid ervan getoond. Klimaatverandering, grondstoffenschaarste en het afnemen van plant- en diersoorten staan op dit moment hoog op de (inter)nationale agenda. Naar de toekomst toe zal duurzame ontwikkeling alleen maar in belang toenemen.

Duurzaamheid is een veelomvattend maar vaak uitgehold begrip. Daarnaast heeft duurzaamheid te kampen met een imago 'duur' 'soft' en 'elitair' te zijn. Het tegendeel is waar. We hebben iedereen nodig om onze samenleving meer robuust en toekomstbestendig te maken. Wanneer de drie P's (People, Planet en Profit) integraal en toekomstgericht worden toegepast in keuzes op alle beleidsterreinen werken we samen aan een financieel-economisch, sociaal-maatschappelijk en ecologisch gezonde toekomst.

In het coalitieakkoord 'Duurzaam Samenleven 2018-2022' staat het als volgt: "We koesteren onze groene ruimte en verzilveren het draagvlak voor een duurzaam Diemen. We investeren in de energietransitie, verbinden onze natuur en verkleinen onze afvalberg. Zodat we niet alleen vandaag en morgen prettig samenleven, maar ook onze kinderen straks duurzaam kunnen leven."

Duurzaamheidsagenda

Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 vastgesteld. Met de duurzaamheidsagenda wil de gemeente Diemen de omschakeling gaan maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De duurzaamheidsagenda geeft de kaders voor de programmatische aanpak (blauwe blok in onderstaand schema) voor de komende jaren.

De duurzaamheidsagenda heeft twee pijlers met ieder drie thema's (gele blok in onderstaand schema). Met de eerste pijler duurzame samenleving wordt het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegengegaan. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de tweede pijler gezonde leefomgeving worden de problemen in de leefomgeving aangepakt waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit

De gemeente moet natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven (eerste rode blok in onderstaand schema). Daarvoor wordt de interne samenwerking nog verder versterkt. De gemeente kan het realiseren van een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen. Ook de samenwerking met de samenleving en de stichting Daarom Duurzaam Diemen zal worden geïntensiveerd (tweede rode blok in onderstaand schema).

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 er als volgt uit:

1) PROGRAMMA - Programmering, monitoring en rapportage - Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.) - Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.) - Communicatie	
2) DUURZAME SAMENLEVING	3) GEZONDE LEEFOMGEVING
2.a) Energie & klimaat - Energie besparen - Duurzame energie opwekken - Aardgasvrij maken gebouwde omgeving - Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven - Aanpak overige broeikasgassen	3.a) Klimaatadaptatie Inspelen op: - Opwarming gebouwde omgeving (hittestress) - Intensere regenbuien - Langere periodes van droogte
2.b) Afval & Circulaire Economie - Preventie van afval - Verbeteren afvalscheiding - uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen - Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten - Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen - stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling - slim benutten organische reststromen - stimuleren duurzaam bouwen en slopen - stimuleren duurzame omgang met spullen	3.b) Luchtkwaliteit & geluid - Aanpak bronnen van luchtverontreiniging - Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger
2.c) Natuur & biodiversiteit - Versterken natuurwaarde - Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur	3.c) Schone mobiliteit - Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit - smart mobility - schone mobiliteit bevoorrading - Deelmobiliteit - Groen OV - Parkeerbeleid - Aantrekkelijke fiets en wandelroutes
4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten - Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen - Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen - Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte. - Duurzaam beheren van de openbare ruimte	
5) SAMENWERKING met de samenleving - Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen - Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving - Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.) - stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken - steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen	

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In het schema (zie inleiding) zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen van de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

In onderstaande tekst wordt per hoofddoel\onderdeel ingegaan op:

- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2022 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de duurzaamheidsagenda voor zover al te bepalen)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2022 (dit zijn de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2022) op basis van de duurzaamheidsagenda
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid

Monitoring

Wat	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	17	13	25	25

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler duurzame samenleving uit de duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire economie, Natuur & Biodiversiteit

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 49% CO₂ reductie in 2030 en 90% in 2050 (klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Start opstellen wijkuitvoeringsprogramma's naar een aardgasvrij Diemen
- Uitwerking regionale energie strategie (RES) 1.0: concretiseren zoekgebieden zonne- en windenergie, aanpak zon op grote daken en langs de A1 en RES regio samenwerking hernieuwbare warmte
- Voortzetten MRA-samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte (in 2021 gestart)
- Voortzetten energie-advies woningeigenaren via regionaal energieloket
- Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
- Voortzetten (start 4e kwartaal 2021) gebiedsgerichte buurtactie energiezuinig wonen met voorbeeldwoningen voor woningeigenaren met overeenkomstige woningtypes
- Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
- Voortzetten toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Wet milieubeheer
- Voortzetten verstrekken van vouchers voor energiebesparingsmaatregelen aan woningeigenaren en huurders (september 2021 tot en met juli 2022). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de aan de gemeente Diemen toegekende subsidie vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW);

Monitoring

Wat		Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen)		110.700 ton	n.n.b.	122.500 ton	110.000 ton
Energiegebruik (excl. autowegen)		1.540 TJ	n.n.b.	1.500 TJ	1.490 TJ
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen		2,6%	n.n.b.	3,0%	5,0%

Bron: klimaatmonitor Rijkswaterstaat

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling)

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Deelname aan de landelijke opschoondag zwerfafval van Nederland Schoon
- Uitvoeren afvalplan 2020 gemeente Diemen
- Voortzetten van op aanvraag verstrekken van minicontainer oud papier en karton bij laagbouw
- Voortzetten van op aanvraag verstrekken van minicontainer PMD bij laagbouw
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Beoordeling aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen (via Meerlanden)
- In gesprek met ondernemers om hoeveelheid reclamemateriaal te verminderen (n.a.v. raadsnotie)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	223 kg	236 kg	180 kg	180 kg

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- evenveel bomen in de openbare ruimte als in 2011 (intentie college bij raadsbesluit update groenplan 2018 d.d. 29-11-2018)

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitwerken nieuwe acties vanuit de kanskaart verbeteren ecologische verbindingen
- Uitvoering verbetering ecologische verbinding voor 2 locaties (verbinding Spoorzicht met Oosterringdijk en verbinding langs Amsterdam-Rijnkanaal onder drie bruggen)
- Doorontwikkeling (start 4e kwartaal 2021) en communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten aanplanten waar mogelijk van Tiny forests/Diemense bossies

- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774	n.b.	n.v.t.	12.000

Bron: Update Groenplan 2018. naar aanleiding van de actualisatieslag van het bomenbestand zijn er geen gegevens over het aantal bomen eind 2020.

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien, Langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontsteden en vergroenen van privéterreinen
- Uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan
- Voortzetten uitwerken en uitvoeren maatregelen op basis van de risico- en kansenkaart hittestress
- Volledig klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Volledig klimaatadaptief inrichten Oranjeplantsoen bij reconstructie
- Voortzetten met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen
- Ontwikkelen GIS kaart monitoring voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte als onderdeel van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte
- Begeleiding onderzoek naar de mogelijkheden om Diemen Centrum volledig klimaatadaptief in te richten door studenten van de minorstudie Klimaatadaptieve Stad van de Hogeschool van Amsterdam.

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
GIS kaart voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte	n. v. t. kaart wordt ontwikkeld als onderdeel van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte			

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid Rijkswegen
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast
- Uitvoering actieplan geluid bij gemeentelijke wegen en onderhoud
- Opstellen nieuw actieplan geluid (5 jaarlijks; actualisatie in 2022)
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart)
- Oriënteren op deelname aan Schone Lucht Akkoord

- In samenwerking met de GGD uitzoeken of fijnstofvangers in openbare gebouwen (scholen) effectief kan zijn.

Monitoring

Wat	Wanneer
meting luchtkwaliteit	jaarlijks (ingaaande 2021)
5 jaarlijkse opstellen geluidbelastingskaarten	geluidbelastingskaart wordt in 2021 geactualiseerd; volgende actualisatie in 2026

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes

Wat willen we gaan doen in 2022?

- Bijplaatsen laadpalen in Diemen (conform beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen)
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB
- Verbeteren zwakke schakels in (regionaal) fietsnetwerk: maatregelen basis van de uitkomsten van de onderzoeken voor plantage de Sniep en station Diemen Zuid
- Hanteren lage parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform parkeernormnota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek
- Deelname aan regionaal mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal klimaatakkoord)
- In samenwerking met MRA-e programma onderzoeken van mogelijkheden plaatsing laadvoorzieningen van alleen op aanvraag naar pro actief op basis van geografische gegevens bezetting/gebruik en deelmobiliteit
- Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit

Monitoring

Wat	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Aantal laadpalen	25 laadpalen 48 laadpunten	47 laadpalen 93 laadpunten	75 laadpalen 150 laadpunten	100 laadpalen 200 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen: 2022 >10%; 2025 >50% en indien haalbaar 100% in 2030

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2022 mede op basis van inkoopjaarplan 2022
- Beoordeling voortzetting deelname Manifest MVI voor de periode 2022 - 2025
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma circulaire economie
- Uitvoering gemeentelijke meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)

- voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- toepassen energiezuinige led-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Energieverbruik gemeentelijke organisatie	2.250.564 kWh 187.221 m ³	2.709.324 kWh 248.919 m ³	2.200.000 kWh 185.000 m ³	2.200.000 kWh 185.000 m ³
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie	135.275 kWh	223.675 kWh	150.000 kWh	240.000 kWh
% Led openbare verlichting	18,0%	26,0%	22,5%	33%

5. Samenwerking duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat gaan we ervoor doen in 2022?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Voortzetten in 2021 gestarte programma met energiecoaches (met focus op huurders)
- Verkennen van mogelijkheden en aanpakken, het betrekken en de deelname van inwoners bij energietransitie en wijkuitvoeringsplannen aardgasloze wijken.
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid

Monitoring

Wat	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Verstrekte subsidies	3	1	5	3

Kostenraming

Op basis van de voorgenomen activiteiten over 2022 en met de op dit moment beschikbare gegevens worden de kosten vanuit duurzaamheidsbudget over 2022 geraamd op € 537.000 (zie tabel).

Het begrote duurzaamheidsbudget over 2022 bedraagt € 419.000. Dit is inclusief de in de kadernota voorgestelde toevoeging van € 200.000 over 2022 vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid.

Het verschil tussen het op dit moment voorziene budget en het begrote budget over 2022 bedraagt dus: € 537.000 - € 419.000 = € 118.000. Deze additionele € 118.000 kan worden gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Nader uitgewerkte aanvragen voor het over 2022 vrijmaken van aanvullende middelen uit de bestemmingsreserve duurzaamheid zullen in de kwartaalrapportages worden opgenomen.

onderdeel		actie	2022
1) programma		uitgaven communicatie en inhuur communicatie-advies	30.000
		TOTAAL	30.000
2) duurzame samenleving	2.a) Energie&klimaat	wijkuitvoeringsplannen (in 2022 uit duurzaamheidsreserve)	100.000
		extra medewerker energie (1 fte; in 2022 uit duurzaamheidsreserve)	80.000
		inhuur projectcoördinator energieprojecten & trekker zon op daken	60.000
		regionaal energieloket	10.000
		verstrekken vouchers energiemaatregelen (vanuit RREW subsidie)	n.v.t.
		buurtactie energiezuinig wonen (vanuit RREW subsidie)	n.v.t.
		collectieve inkoopacties (jaarlijks)	5.000
		ondersteuning VVE's	10.000
		TOTAAL	265.000
	2.b) Afval&circulaire economie	uitvoeren afvalplan 2020 (vanuit afvalstoffenheffing)	n.v.t.
		opschoondag zwerfvuil (bijdrage afvalfonds verpakkingen)	n.v.t.
		TOTAAL	0
2.c) Natuur&biodiversiteit	inhuur ecooloog (advies + acties vanuit kanskaart)	50.000	
	kleur en fleur in plantsoenen (ruimtelijk beheer)	45.000	
	vergroening buitenruimte (ruimtelijk beheer)	35.000	
		TOTAAL	130.000
3) gezonde leefomgeving	3.a) Klimaatadaptatie	wijkgerichte aanpak maatregelen klimaatadaptatie	20.000
		uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan (vanuit rioolheffing)	n.v.t.
		TOTAAL	20.000
	3.b) luchtkwaliteit & geluid	jaarlijkse luchtmeting GGD (milieubudget)	n.v.t.
		5 jaarlijks actieplan geluid (milieubudget)	n.v.t.
		TOTAAL	0
	3.c) schone mobiliteit	plaatsing laadpalen (vraaggestuurd)	5.000
		TOTAAL	5.000
4) samenwerking intern		adviseur MVI (niet uit duurzaamheidsbudget)	0,5 fte
		TOTAAL	0
5) samenwerking extern		subsidie Daarom Duurzaam Diemen	37.000
		energiecoaches	30.000
		betrekken inwoners bij energietransitie en wijkuitvoeringsplannen	n.n.b.
		overige subsidies (reservering per jaar)	20.000
		TOTAAL	87.000
		TOTAAL	537.000

